

Κύπρου Γεώργιος: 70 χρόνια από την έναρξη του απελευθερωτικού μας αγώνα

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Κύπρου](#)

Με αφορμή την 70η επέτειο από την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγγωνιστών, της [ΕΟΚΑ](#), ο [Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος](#) κάνει αναφορά στη θυσία των Ηρώων που πολέμησαν για την ελευθερία της Πατρίδος εναντίον των Βρετανών αποικιοκρατών, μέσα από κείμενο υπό τον τίτλο «70 χρόνια από την έναρξη του απελευθερωτικού μας αγώνα» που δημοσιεύεται στο τελευταίο τεύχος του περιοδικού «Παρέμβαση Εκκλησιαστική» της Ιεράς Αρχιεπισκοπής το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το αφιέρωμα «70 χρόνια από τον αγώνα της ΕΟΚΑ».

«Η ήρωική θυσία όλων, καθώς και όλη η μεγαλειώδης έθνική έξορμηση τῆς γενιᾶς τοῦ '55, ἦταν πραγματικά ἀποτέλεσμα τῆς ἀκράδαντης πίστεως στόν Θεό, καθώς καί καρπός καί καταστάλαγμα τῆς μακραίωνης ἀντίστασης καί τῆς ἐθνικῆς ἀντοχῆς τῶν προγόνων μας», αναφέρει χαρακτηριστικά.

«Ἡ θυσία τους, ἀποτελεῖ γιὰ μᾶς πυξίδα ζωῆς καί δείκτη πορείας», προσθέτει σε ἄλλο σημεῖο ὁ Μακαριώτατος καὶ κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου γιὰ «τὴν ἄκρως ἐπικίνδυνη κατάσταση» στὴν ὁποία βρίσκεται ἡ Κύπρος, ὅπως ἀναφέρει.

Καταλήγοντας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος, μεταξύ ἄλλων, ἐπισημαίνει:

«Τιμώντας φέτος τὴν ἔνδοξη ἐπέτειο τῶν 70 χρόνων ἀπὸ τὴν ἔναρξη τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγῶνα, καλούμαστε πρῶτιστα νὰ συνειδητοποιήσουμε τὴν ἄκρως ἐπικίνδυνη κατάσταση στὴν ὁποία βρίσκεται ἡ πατρίδα μας καί νὰ ἐνεργήσουμε ἀποτρεπτικά στὴν ἐπιβολή τῶν τουρκικῶν ἐπιδιώξεων. Βρισκόμαστε, σήμερα, στό παρά πέντε τῆς ἐθνικῆς καταστροφῆς καί ψηλαφοῦμε, ἤδη, τὴν Τουρκοποίηση τῆς Κύπρου. Τό χρέος τῆς γενιᾶς μας, ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ὅπου κι ἂν βρίσκονται, εἶναι τεράστιο. Χρειαζόμαστε ἀνασύνταξη δυνάμεων, ἀναβάπτιση στό ἐθνικό παρελθόν, παραδειγματισμό ἀπὸ τὴ ζωὴ καί τὴ θυσία τῶν ἡρώων μας»

(Πατήστε ΕΔΩ γιὰ νὰ διαβάσετε τὸ τεύχος 60 (Ἰανουάριος - Ἀπρίλιος 2025) τοῦ περιοδικοῦ «Παρέμβαση Ἐκκλησιαστική» με ἀφιέρωμα «70 χρόνια ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῆς ΕΟΚΑ»)

Αναλυτικὰ τὸ κείμενο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Γεωργίου:

70 χρόνια από την έναρξη του απελευθερωτικού μας αγώνα

Του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Γεωργίου

Όταν ένας λαός, όπως είναι ο λαός μας, διαβαίνει επί αιώνες τά μονοπάτια της Ιστορίας, όταν είναι προικισμένος με ιδιαίτερα ύψηλές αξίες και ιδανικά, αλλά και κατοικεί σέ κρίσιμα γεωγραφικά σταυροδρόμια, πού τά έποφθαλμιοϋν πολλοί, είναι φυσικό στά κατάστιχα της μνήμης του νά είναι καταχωρημένα, σέ αναρίθμητο πλήθος, γεγονότα, πρόσωπα, ήμερομηνίες, αναβάσεις θριάμβου, καταβάσεις όδύνης, νίκες και ήττες, περηφάνια πολλή για άποφάσεις ήρωικές, θρήνος για άπώλειες τραγικές. Σέ ένα τέτοιο γεγονός, άφιερώνουμε, αύτή τή φορά, τό παρόν τεϋχος τοϋ περιοδικοϋ μας. Σέ μιάν επέτειο μέ πανελλήνια άπήχηση, ίσως τήν ήρωϊκότερη επέτειο της υπερτριχιλιετοϋς Ιστορίας μας. Κι αύτή δέν είναι άλλη από τήν 70ή επέτειο από τήν έναρξη τοϋ απελευθερωτικοϋ άγώνα της ΕΟΚΑ πού έγινε τήν 1η Απριλίου 1955.

Είναι ένα εύλαβικό άφιέρωμα σέ όσους προσφέρθηκαν ως «άγνά και άμωμα ιερεϊα» στόν βωμό της έλευθερίας της Κύπρου και πού βρίσκονται σήμερα στό πάνθεον τών άθανάτων. Η αναφορά μας σ' αύτήν τήν επέτειο και στούς ήρωες τοϋ απελευθερωτικοϋ μας άγώνα συνιστά άφορμή έντρύφησης στό παράδειγμά τους και άντλησης διδαγμάτων για τό παρόν και τό μέλλον. Αυτό είναι αναγκαίο ιδιαίτερα σήμερα πού τό έθνικό αίσθητήριο έχει άμβλυνθεϊ, σήμερα πού οί ήρωες παραγνωρίζονται και άλλα πρότυπα προβάλλονται στή ζωή. Είναι ένα μάθημα αγάπης πρός τήν πατρίδα και μιά προτροπή πρός αύτογνωσία.

Τό '55 δέν ήταν, ασφαλώς, ή πρώτη φορά κατά τήν όποία ό Κυπριακός Έλληνισμός έξηγέρθη για τήν ανάκτηση της έλευθερίας του. Σχεδόν τήν έπομένη της κάθε ύποδούλωσης, άρχιζαν τά απελευθερωτικά κινήματα. Η έθνική συνείδηση τών Έλλήνων της Κύπρου οϋδέποτε σίγησε, ακόμα και κάτω από τίς πιό καταθλιπτικές συνθήκες δουλείας. Όλες οί επαναστάσεις, ακόμα και οί άποτυχημένες, συντήρησαν αναμμένη τή φλόγα. Κι ήταν αύτό και σπουδαίο και άπαραίτητο.

Υποταγμένος για όκτώ αιώνες (άπό τό 1191) σέ ξένους λαούς, ό Κυπριακός Έλληνισμός δέν χάρισε τήν ψυχή του σέ κανέναν, αλλά γρηγοροϋσε συνεχώς. Οϋτε και άφησε τή σκουριά της δουλείας νά καλύψει τό πολύτιμο έθνικό του μέταλλο. Τό πάθος της έλευθερίας, καθοριστικό στοιχείο τοϋ χαρακτήρα όλων τών Έλλήνων, σιγόβραζε μέσα του. Από τήν κλασσική Ελλάδα όπου διακηρυσσόταν, έργοις και λόγους, ότι «εϋδαιμον τό έλεύθερον» και «έλεύθερον

τό εὐψυχον», ἀπό τήν παλιγγενεσία τοῦ 1821 μέ τό λακωνικό «Ἐλευθερία ἢ θάνατος», ἀπό τό ἔπος τοῦ '40 μέ τό στεντόρειο «ΟΧΙ», ὁ Κυπριακός Ἑλληνισμός πῆρε πολλά διδάγματα. Δέν χρειάστηκε οἱ ἀγωνιστές τοῦ 55-59 νά περιπλανηθοῦν, οὔτε καί δυσκολεύτηκαν στήν ἀναζήτηση ἀξιῶν καί στόχων τοῦ ἀγῶνα τους. Οἱ ἀξίες καί τά ἰδανικά πού ἐνέπνευσαν διαχρονικά τούς ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων σ' ὅλη τήν ἔκταση τῆς Ἑλληνικῆς γῆς γιά ἔλευθερία, δικαιοσύνη καί ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια τούς ἐνέπνευσαν κι αὐτούς. Ἡ φλόγα πού οἰστρογηλατοῦσε τήν ἀνήσυχη ψυχή τους φούντωσε μέ τήν ἐντρύφηση σ' αὐτές τίς ἀξίες καί δέν μποροῦσε νά τιθασευτεῖ.

Ἡ ἥρωική θυσία ὅλων, καθώς καί ὅλη ἡ μεγαλειώδης ἐθνική ἐξόρμηση τῆς γενιᾶς τοῦ '55, ἦταν πραγματικά ἀποτέλεσμα τῆς ἀκράδαντης πίστεως στόν Θεό, καθώς καί καρπός καί καταστάλαγμα τῆς μακραίωνης ἀντίστασης καί τῆς ἐθνικῆς ἀντοχῆς τῶν προγόνων μας. Ἐνιωθαν βαριά τήν παρακαταθήκη 35 Ἑλληνικῶν Κυπριακῶν αἰώνων καί δέν μποροῦσαν νά παραγνωρίσουν τίς ὁδύνες τῶν πατέρων τους ἀπό τούς διωγμούς αἰώνων ὀλόκληρων, οὔτε καί νά κωφεύσουν στή συνείδησή τους, πού πρόσταζε τήν ἀπελευθέρωση τοῦ τόπου.

Ἔτσι, σέ χρόνο πού ὁ ξένος δυνάστης ἐθεωρεῖτο δυσπολέμητος, ἀκόμα κι' ἀπό τά ἰσχυρότερα κράτη τοῦ κόσμου, οἱ Ἕλληνες τῆς Κύπρου, ἓνας μικρός λαός καί ἄοπλος, ἀνέλαβαν τό γιγάντιο ἔργο ὑπέρ τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης πού ἔπρεπε ἄλλοι νά εἶχαν ἀναλάβει. Γνώριζαν, βέβαια, ἀπό τή μακραίωνα ἱστορία μας ὅτι ἡ ἐλευθερία ἀγοράζεται καί ζυγίζεται μέ αἷμα καί πῶς εἶναι πάντα «ἀπ' τά κόκκαλα βγαλμένα». Γι' αὐτό κι ἦταν ἀποφασισμένοι γιά κάθε θυσία.

Στά τέσσερα μεγαλειώδη χρόνια τοῦ ἐπικοῦ ἐκείνου ἀγῶνα, ἀπό τό 1955 μέχρι τό 1959, ζωντάνεψαν ὅλα τά προηγούμενα ἐπιτεύγματα τῆς φυλῆς στά πρόσωπα τῶν νέων ἡρώων.

Ὁ Αὐξεντίου στόν Μαχαιρᾶ πολέμησε μόνος, γιά 9 ὀλόκληρες ὥρες, μ' ἓναν ὀλάκερο στρατό. Στό κάλεσμα τῶν Ἀγγλων νά παραδοθεῖ, ἀπάντησε ὅπως κι ὁ Λεωνίδας: «Μολὼν λαβέ». Μή μπορώντας οἱ «πολιτισμένοι» Ἀγγλοι νά τόν συλλάβουν, ἢ νά τόν σκοτώσουν πολεμώντας ἀντρίκεια, τόν ἔκαψαν, περιλοῦοντας μέ βενζίνη καί πυρπολώντας τό κρησφύγετό του. Στόν ἀχυρώνα τοῦ Λιοπετρίου τέσσερις ἥρωες, πολεμώντας σάν λιοντάρια, ἀναβιώνουν τό Χάνι τῆς Γραβιάς. Κι ὅταν τούς τέλειωσαν τά πολεμοφόδια δέν παραδόθηκαν. Ἐπεχείρησαν ἥρωική ἔξοδο, πέφτοντας νεκροί ἀπό τά πυρά τῶν Ἀγγλων. Στό Δίκωμο, ὁ Κυριάκος Μάτσης ἐνσαρκώνει τόν Παλαιολόγο. Ἀρνεῖται τόν συμβιβασμό. «Οὐ περί χρημάτων τόν ἀγῶνα ποιοῦμεθα ἀλλά περί ἀρετῆς», ἦταν ἡ ἀπάντησή του σέ δελεαστική προσφορά γιά προδοσία. Οἱ Ἀγγλοι τόν σκοτώνουν ἀνατινάσσοντας τό κρησφύγετό του. Στήν Πάφο, ἓνας ἔφηβος ποιητής, ὁ Εὐαγόρας Παλληκαρίδης

άφήνει τά μαθητικά θρανία κι άνεβαίνει άντάρτης στό βουνό. Έφαρμόζει έμπρακτα τούς στίχους, πού ό ίδιος έγραψε προηγουμένως: «Θά πάρω μιάν άνηφοριά, θά πάρω μονοπάτια, νά βρω τά σκαλοπάτια πού πών στήν λευτεριά». Σέ ήλικία 19 έτών άνεβαίνει, μέ τό χαμόγελο στά χείλη, στήν άγχόνη καί γίνεται άγωνιστικό σύμβολο κι άθάνατος.

Τό κλίμα πού επικρατούσε τότε στήν Κύπρο δίνουν καί δημοσιεύματα στόν Έλληνικό τύπο:

Ό Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος στό άρθρο του «Παιδιά τής Κύπρου», στίς 7/10/1956 γράφει γιά τούς άγωνιστές τής ΕΟΚΑ: «Μέσα τους ύπάρχει πείρα αιώνων, ή πείρα μιās μεγάλης καί βασανισμένης φυλής, πού πρώτη της ένωσε τήν άξία τής έλευθερίας. Ένα πλήθος φωνές μιλούν στήν καρδιά τους. Είναι πρόγονοι πού έκλαψαν, πού έπαιδεύτηκαν σκληρούς παιδεμούς, πού έχασαν τή ζωή τους παραπατώντας μέσα στό σκοτάδι». Κι ό Δημήτρης Ψαθά ς, σέ άρθρο του, τήν έπομένη τής έναρξης τοϋ άγώνα, στίς 2 Απριλίου 1955, σημειώνει: «Ό λαός αύτός δέν λογάριασε ποτέ τόν άριθμό, τά μέσα καί τίς διαστάσεις τοϋ άντιπάλου. Ίσα – ίσα πού ή μοίρα του τό'χει νά όρθώνεται άνέκαθεν, μπροστά σέ κολοσσούς, όταν πρόκειται γιά θέματα πού άφοροϋν τή λευτεριά καί τήν άξιοπρέπειά του». Η Μαρία Ράλλη, στίς 4 Απριλίου 1956, στό άρθρο της «Όλόκληρο τό νησί είναι ΕΟΚΑ», λέει έπιγραμματικά: «Κάθε ράσο στήν Κύπρο είναι ένα λάβαρο. Κάθε σήμαντρο, ένα έγερτήριο σάλπισμα».

Έβδομήντα χρόνια ύστερα από τήν έναρξη τοϋ άπελευθερωτικοϋ μας άγώνα, μπορούμε νά συνειδητοποιήσουμε, σήμερα, τό μεγαλείο του. Ό άγώνας τής ΕΟΚΑ είναι γιά μάς τούς Κυπρίους μοναδικός καί άνεπανάληπτος. Δέν ήταν μιά από τίς πολλές έξεγέρσεις τών Κυπρίων. Υπήρξε μιά έξόχως ρωμαλέα έξόρμηση τοϋ Κυπριακοϋ Έλληνισμοϋ από τήν ταπείνωση δουλείας αιώνων στά ύψηλά επίπεδα τών έθνικων του πόθων. Ήταν ή συνισταμένη όλων τών άγώνων τοϋ Κυπριακοϋ Έλληνισμοϋ. Καί ή 70ή επέτειος τής έναρξής του τροφοδοτεί μέ έθνική ύπερηφάνεια τόν καθένα μας. Ό θρυλικός άγώνας τοϋ 1955-59 κοσμεϊ τήν Ιστορία μας ως μιά κορυφαία έκδήλωση άγωνιστικοϋ ήθους καί άρετής καί ως ή τρανότερη άπόδειξη τής έθνικής έλληνικής καταγωγής μας.

Όμολογοϋμε, ταυτόχρονα, ότι τιμή καί δόξα πρέπει σ' όλους αύτούς τούς ήρωες πού ένσάρκωσαν τό όραμα αιώνων. Ό θαυμασμός μας πρός αύτούς γίνεται μεγαλύτερος όταν αναλογιστοϋμε τό μέγεθος τοϋ έγχειρήματος καί τίς δυσχέρειες πού είχαν νά άντιμετωπίσουν. Όλοι άναγνωρίζουν, σήμερα, πώς όσα έγιναν κατά τή διάρκεια εκείνου τοϋ άγώνα, υπερέβησαν κάθε μέτρο μεγαλουργίας καί θά μπορούσαν νά συγκριθοϋν μόνον μέ τίς πράξεις τών αρχαίων προγόνων μας, τών Σαλαμινομάχων καί τών Μαραθωνομάχων. Η μνήμη αύτών τών ήρώων,

καί μόνο γι' αυτό, θά 'ναι πάντα «μετ' έγκωμίων». Γιατί μέ τή θυσία τους μάς διέγραψαν πορεία ζωής καί μέ τή δράση τους περιέγραψαν τήν άξιοπρέπεια πού πρέπει νά έπιδεικνύουμε ως Έλληνες καί ως Χριστιανοί.

Άν τά άποτελέσματα τοϋ έπικοϋ εκείνου άγώνα δέν ήταν τά άναμενόμενα, δέν φταίει οϋτε ό άγώνας, οϋτε ό λαός μας. Άμοιροι πολιτικής παιδείας, χωρίς τήν στήριξη τοϋ έθνικοϋ κέντρου καί υπό τήν πίεση τών ισχυρών τής γής, συρθήκαμε στά πλοκάμια τής Άγγλικής διπλωματίας καί στά νύχια τής Τουρκικής βουλιμίας. Δέν πρέπει όμως νά μηδενίζουμε, οϋτε καί νά υποτιμούμε τά άποτελέσματα τοϋ άγώνα. Ό άγώνας εκείνος τερμάτισε τήν άποικιοκρατία. Κι άφησε άνοικτή τήν προοπτική τής μελλοντικής βελτίωσης τής έλευθερίας πού έπιτεύχθηκε. Ή διχόνοια, όμως, πού έμφιλοχώρησε στίς ψυχές μας, δέν άφησε νά ολοκληρώσουμε τά άποτελέσματα τοϋ άγώνα, μάλλον κατέστρεψε, όσα μέ άγώνες καί θυσίες πετύχαμε. Καί έτσι άκολούθησε μιά άκρως επικίνδυνη έθνική περιπέτεια γιά τόν τόπο μας.

Έβδομήντα χρόνια μετά, τώρα πού βλέπουμε, τόν άπελευθερωτικό μας άγώνα από τήν άλλη όχθη, σφαδάζοντας κάτω από τήν πίεση τής Τουρκικής κατοχής, έχουμε δύο πράγματα νά διδαχθοϋμε: Άπομάκρυνση από προσωπικά συμφέροντα καί έπιστροφή σ' ένα κλίμα ιδανικών καί άξιών από τή μιά, καί ξεκάθαρη στοχοθέτηση καί άταλάντευτη έπιδίωξη τοϋ στόχου από τήν άλλη. Στόχου πού δέν θά διαγράφει 35 αιώνες Έλληνικής παρουσίας στήν Κύπρο καί πού θά εξασφαλίζει τήν παρουσία μας, μέ ασφάλεια, στή γή τών πατέρων μας στό διηνεκές. Αϋτά τά δύο έπεδίωξαν οί ήρωές μας καί μεγαλούργησαν. Αϋτήν τήν άνάνηψη κι αϋτήν τή στοχοθέτηση όφείλουμε νά έπιδιώξουμε καί μεϊς, έμπνεόμενοι από τό παράδειγμά τους. Ή θυσία τους, άποτελεϊ γιά μάς πυξίδα ζωής καί δείκτη πορείας.

Τιμώντας φέτος τήν ένδοξη επέτειο τών 70 χρόνων από τήν έναρξη τοϋ άπελευθερωτικοϋ μας άγώνα, καλούμαστε πρώτιστα νά συνειδητοποιήσουμε τήν άκρως επικίνδυνη κατάσταση στήν όποία βρίσκεται ή πατρίδα μας καί νά ένεργήσουμε άποτρεπτικά στήν έπιβολή τών τουρκικών έπιδιώξεων. Βρισκόμαστε, σήμερα, στό παρά πέντε τής έθνικής καταστροφής καί ψηλαφοϋμε, ήδη, τήν Τουρκοποίηση τής Κύπρου. Τό χρέος τής γενιάς μας, όλων τών Έλλήνων, όπου κι άν βρίσκονται, είναι τεράστιο. Χρειαζόμαστε ανασύνταξη δυνάμεων, αναβάπτιση στό έθνικό παρελθόν, παραδειγματισμό από τή ζωή καί τή θυσία τών ήρώων μας. «Άναθεωροϋντες τήν εκβασιν τής αναστροφής» τους, θά πρέπει καί έμεϊς «νά μιμούμαστε τόν τρόπον». Γι' αϋτό καί εϋχομαι όπως ή μελέτη τοϋ παρόντος τεϋχους, καί συγκεκριμένα ή έντρύφηση στά κείμενα τοϋ άφιερώματός μας, βοηθήσουν ώστε, έμπνεόμενοι από τό παράδειγμα καί τήν αϋτοθυσία τών προγόνων μας, νά συνεχίσουμε καί μεϊς, μέ πίστη καί δύναμη, τόν άγώνα μέχρι τήν

ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας μας.

**Το παρόν κείμενο δημοσιεύθηκε στο Περιοδικό “Παρέμβαση Εκκλησιαστική”, τεύχος 60 (Ιανουάριος – Απρίλιος 2025), σελ. 4-9.*